Бүгенге буын очен горурланырлык кешеләребез – ветераннарыбыз, әби-бабайларыбыз, әти-әниләребез; тик алардан акыллы һәм лаеклы яшәv vзенчәлекләрен ойрәнәсе бар. Кайбер вакытта аларнын яшәv коченә һәм тормышны ярату коченә сокланып куясын. Язмамнын топ геройлары – Боек Ватан сугышыннан сон vскән гади авыл хатын-кызлары. Алар – Раушания Әхмәт кызы Манерова, Румия Али кызы Таирова, Роза Сирач кызы Надрова, Зәхидә Абдулла кызы Шабайкина белән кvптән таныш; Кочкурово районы Татар Ымызы авылы мәктәбендә булырга, мәгариф йортларында кvп тапкыр очрашырга туры килде алар белән.   Гомер буе дус, тату коллектив буларак тырышып киләчәк буынга ныклы белем һәм тиешле тәрбия биреп хезмәт итте алар. Авырлыкларга карамастан, яшәешнен кадерен, кечкенә шатлыкларга да куана белеп гомер итvче кешеләр алар. Озак яшәvнен сере дә чын кvнелдән кешеләрне ярата белvдә һәм тырыш хезмәттә дип атыйлар язма геройларым.
Тынгы белмәгән жаннар, лаеклы ялга чыккач та, туган Татар Ымызы авылларынын актив пенсионерлары булып кала беләләр. Р.А. Таирова, З.А. Шабайкина, Р.С. Надрова һәм Р.А. Манюрова - дvрт дус, дидем. Алар, булган йорт хезмәтләрен читкә куеп, авыл Мәдәният йортына ашыгалар. Бергә жыелышып аралашу белән бергә, бу бинанын директоры булып хезмәт иткән Марина Геннадиевна Баймашкина белән мәдәни чаралар vткәрv турындагы фикерләре һәм тәжрибәләре белән уртаклашалар. Ижади кvтәренке кvнел, кvзләрендә яшьлек уты янып эш итә белә алар. Халык юкка гына әйтмәс: “Картлык еллары белән тvгел, ә тәжрибәсе белән матур”. Дус кызлар халыкка хезмәт итvдән ләззәт таба; башта мәгариф олкәсендә булса, бvген – мәдәният олкәсендә. Унышлары турында сойләргә дә, эшләгән эшләре белән мактанырга да яратмый бу шәхесләр. Алар сәхнәдән чыгыш ясагач, матур татар монын янгыраткан алкышлардан сон икенче сулышлары ачыла, авырткан авырулары тарала; авыру турында оныталар. Шулай, “Мин авыл клубында еш булам, – ди беркайчан тошенлеккә бирешмәгән Румия Али кызы Таирова. – Кырык ел Татар Ымызы мәктәбендә хезмәттән сон да яратып рәсем ясау, жырлау, ижат итv, чараларда катнашу теләгеН югалтмадым. Бvген дә торле бәйрәм унаеннан оештырылган кичәләрдә катнашам. Авылдашларым белән оештырылган чараларда катнашсам, ниндидер әйтеп булмаслык коч барлыкка килә, чараларнын янасын уйлап табарга этәрә. Кичәләрнен торлесе - кечкенә, әллә зур иттереп оештырылган булуына карамастан, безгә һәрвакыт кызыклы һәм кvнелле була”.
Шундый сvзләрдән сон, Россиябез авылларында шундый эшчән, тырыш, битараф

булмаган, уйлап табучан, киләчәк буынга зур тормыш тәҗрибәсен әләшvче кочле кешеләр булганда, район һәм авыллар яшәр, анда ижат уты сvнмәс дигән ышаныч туа.
Тагы бер ижади кеше белән таныштырасым килә. “Студент елларында vзэшчән коллективларда еш катнаша идем: хорда катнаштым, берvзем дә жырлый идем, – ди Роза Сирач кызы Надрова. – Ичалки педагогия училищесында укыган чакта Ичалки районы сәхнәләрендә дә, Саранск башкалабыз сәхнәләрендә дә чыгышлар ясый идек. С.М. Киров исемендәге Ичалки педагогия училищесында белем алып, 1974 елда, туган Татумыс авылым сигезеллык мәктәбебезгә укытырга килдем. Рәхәтләнем татар теле һәм әдәбияты предметлары буенча да авылдашларым балаларына белем бирдем. Педагогик хезмәтемнән башка, жәмгыять эшләре белән дә шогыльләндем. Мәсәлән, ничәмә-ничә тапкыр сайлаулар комиссиясендә катнаштым. Хәзер лаеклы ялда булсам да, тыныч кына яши алмыйм: тормыш иптәшем белән икәv зур хужалык алып барабыз. Казлар, vрдәкләр асрыйбыз, оч атыбыз белән ике тайчыгыбыз һәм унбиш оя умарта кортларыбыз бар. Татарлар кунак килгәнне ярата, борынгыдан килгән гадәт. Остәл артында тәмлушкалар белән чәй эчә-эчә аралашу vзе бер бәхет. Шуна бәлешләр еш пешерәм; бу эшне мин бик тә яратам. Август аенда жимешләр олгерvе дәвам итә, бәлеш эчлегенен торлесен куллам. Мәсәлән, хәзер алма олгерде, алма бәлешләре чәйгә бик тә тәмле. Әмма хужалык эшләре авылыбызда vтә торган чараларда катнашырга комачауламый. Зур теләк һәм кvтәренке кvнел белән 9 май бәйрәмендә, ифтарда катнаштым. Бергә һәрвакыт кvнелле һәм тормыш итәргә жинел...»
Тагы бер актив тормыш алып бару vрнәге – Зәхидә Абдулла кызы Шабайкина. Ул да педагог биографиясен С.М.Киров исемендәге Ичалки педагогия училищесын тәмамлап, Роза Сирачевна кvк 1974 елда, Татумыс мәктәбендә математика укытучысы буларак башлап жибәрә. Беренче укыту елыннан ук ана жәмгыять эшләре белән шогыльләнергә туры килә: “Без мәктәптә дә, лаеклы ялга чыккач та активлар булып калдык, - ди Зәхидә Абдулла кызы. – Укыту эше белән бергә, мәктәп комсомол оешмасы сәркәтибе-секретаре идем. Бу хезмәт артында һәрвакыт конкрет эшләр булды. Бер мәктәпкvләм жыелышы исемдә калган. Ничегрәк кызыклы итәргә сон дигән сорау тынгы бирмәде шул вакыт. Шуна анкеталар таратып укучыларнын нәрсә ишетергә теләкләрен белдем һәм чыгышымны алар теләгенә таянып башкардым. Зур кызыксыну белән барысы да тынлады һәм дискуссиядә дә теләп катнаштылар. Анда фикерләрен әйттеләр, дәлилләр китереп чыгышлар булды. Аннары пионерлар эшен алып бардым, китапханәче булдым. Авыл халкын һәм хужалыкларын исәпкә алу – Переписьтә катнаштым. Татар Ымызы авылыбызга газ vткәрv группасы эшендә дә активларнын берсе идем. Оч ел элек участок сайлау комиссиясе рәисе постыннан киттем. Жәмгыяви хезмәтемне олы бәяләп медаль тапшырдылар, ә аннары “Хезмәт ветераны” исеменә лаек булдым. Лаеклы ялда да эшсез ятарга туры килми: урманнарыбызга жиләк һәм гомбә жыярга йорергә яратам. Жиләкне дә жыйдым, гомбәне әле дә жыям. Элекке тосле ук, авылыбызда vткән мәдәни чараларда һәрвакыт катнашам”.
– Дvртебездән башка Ымызыбызда бер мероприятие дә vтми, – дип тулыландыра алдагы дустынын сойләмен озак еллар Татар Ымызы мәктәбе директоры булып эшләгән, авыл остендә һәм районнарында хормәт яулаган Равушания Әхмәт кызы Манюрова. – Кочебездән килгәнне барысын да эшлибез. Берәр чарада катнашкач, кvтәренке кvнел белән таралышабыз. Дусларча, аерым жылылык белән vтә чаралар; йорәген аша vткәрәсен бит бәйрәмнәрне. Әй, нинди матур vтә алар! Карап торырга кvнелле, шул ук вакытта горурлык хисе дә яулап ала кvнелләрне – vзебезнекеләр чыгыш ясый бит!

Мәдәният йорты - ул инде мәдәният учагы, барыбыз да аны белә. Бергәләшеп шунда киләбез, кvрешеп аралашабыз, бәйрәмнәрдә катнашабыз. Рәхәтләнеп, бер-беребезне баетып ял да итәбез. Авылда мәдәни чаралар vткәрv бик тә кирәк. Мин авылыбызда Зәхидә Абдулловна, Роза Сирачевна, Румия Алиевна кебек кешеләр булуына бик шат. Алар, олы яшьләрендә булуга карамастан, киләк буынга топ фикерне – һәрбер кешенен тормышы vз кулында һәм vзенә таләпләрнен зурысын куярга да тиеш дигәнне житкерә; нинди генә ситуациядә булсалар да Кеше булып калырга онди дусларым. Тырышып хезмәт итсән, vткәнен горурланырлык, ә киләчәген ометле була!

Наилә Насырова